

Utbildningsdepartementet
u.registrator@regeringskansliet.se

Synpunkter på regeringens forskningspolitik, U2019/02263/UH

Skogforsk lämnar härmed synpunkter på regeringens kommande forskningspolitik. Vi deltar gärna i en fortsatt process för att, om det behövs, förtydliga och utveckla innehållet.

Skogforsk arbetar med FoU och kunskapskommunikation med fokus på hållbar utveckling i skogsbruket och nytta för samhället. FoU:n spänner över hela skogsbrukets värdekedja. Våra 130 medarbetare är experter på bl.a. förädling av träd som växer bättre och som kan möta framtidens klimatförändringar, bättre miljövard, högre skogsproduktion, effektivare teknik och logistik och värdeskapande virkesutnyttjande. Skogforsk har väl utvecklad samverkan med skogsbranschen samt universitet och institut världen över som är verksamma inom våra fält.

Med vänlig hälsning,

Charlotte Bengtsson
VD

Charlotte Bengtsson
VD

Charlotte.Bengtsson@skogforsk.se
Uppsala Science Park, 751 83 Uppsala
+46 (18) 18 85 00, www.skogforsk.se

Skogsbruk för hållbar utveckling

Sammanfattning av Skogforsks förslag

Vi föreslår fem angelägna områden för forskning och innovation att prioriteras i den kommande forskningspropositionen:

- Forskningsprogram om effekter av skadegörare i skogen
- Hållbar tillgång på skogsråvara
- Smart hänsyn i skogen
- Fossilfri skörd och transport
- Utveckling och tillämpning av ny teknik

Svenska skogen och omvärlden

Skogforsk ställer sig bakom regeringens ambition att ta ledning i forskning och innovation (Fol) för att svara mot nationella och globala samhällsutmaningar. I egenskap av skogsbrukets forskningsinstitut kan vi speciellt bidra med Fol-verksamhet och förslag som stärker konkurrenskraften i en av Sveriges viktigaste näringar – skogsnäringen, och därmed konkret medverka till utvecklingen av cirkulär och biobaserad ekonomi. I Sverige finns gedigen kunskap och tradition av brukande av den rika skogsresursen. Arbetstillfällen och välfärd skapas samtidigt som klimatnyttan ökar – både genom kolbindning och substitution – och blir allt viktigare.

För att forskningsresultat och innovationslösningar snabbt ska börja användas i daglig drift behövs en effektiv brygga mellan forskning och skogsbruk. Här spelar Skogforsk en central roll med sitt mycket starka stöd från skogsbruket och den mycket nära relationen till universitet och högskolor i Sverige och resten av världen. Generellt bör institutens roll stärkas som länk mellan forskning och tillämpning. Utmaningarna inom hållbar utveckling, såsom att upprätta världens första fossilfria välfärdsnation, kommer att kräva ny, tillämpad forskning och kunskapsframställan som är applicerbar och tillgänglig för beslutsfattare inom politik, näringsliv och praktik. Investeringar i forskning och tillämpningar av resultat måste riggas så att de kommer till praktiskt nytta. Institutet behöver finansieras, både genom sektorsspecifika insatser och genom det forskningspolitiska ramverket. Vi står också bakom det gemensamma inspelet från oss sju forskningsinstitut, SEI, IVL, SIWI, UI, IF, SIPRI och Skogforsk.

Angelägna forsknings- och innovationsområden

Agenda 2030 och de globala hållbarhetsmålen är av stor betydelse för landets prioriteringar och därmed blir skog och skogsnäring centrala. För att snabbare realisera den biobaserade samhällsekonomi måste kommande forsknings- och innovationssatsningar fokusera på ett hållbart odlande av mer biomassa och på utveckling av värdeskapande försörjningskedjor som möjliggör ett konkurrenskraftigt tillvaratagande av hela biomassapotentien. Utvecklingen måste gå hand i hand med effektivitet och samtidig hänsyn till naturen, människan och kulturmiljön.

Skogsnäringen tillhör de näringsgrenar som sysselsätter människor utanför de tätbefolkade regionerna och är därmed av stor vikt för landsbygden. Här ingår inte enbart direkt skogsbruksanknutna verksamheter, utan även rekreation och turism – såväl för ökad livskvalitet som för tillväxt och arbetstillfällen.

Nedan listas fem angelägna områden för forskning och innovation för att prioriteras i den kommande forskningspropositionen.

- **Forskningsprogram om effekter av skadegörare i skogen**
 Högprioriterat är ett forskningsprogram i kombination med ett kompetenscentrum för att minska effekterna av skadegörare i skogen, framförallt skador orsakade av insekter och svampar. Storleksordningen på satsningen bör vara ca 100 Mkr/år under 8-10 år. Klimatförändringar gör sig tydligt påmind i skogsbruket vilket märks både nationellt och i övriga Europa, t.ex. med stora angrepp av granbarkborre som konsekvens av stormar och torka. Detta innebär större krav på beredskap och flexibilitet på många fronter allt ifrån beståndsetablering till industrileverans och från biologi till logistik. Problemkomplexet innehåller även ett spektrum från strategiska till operativa frågor.
- **Hållbar tillgång på skogsråvara**
 Resurserna bör öka för framtagandet av breda kunskapssammanställningar som stöd för beslutsfattande om skogsbruket i frågor där intressekonflikter förekommer. Angelägen Fol innefattar skogens produktion och försörjning till befintliga och nya användningsområden. Det inkluderar skogsproduktion, skogsträdsförädling, effektiva försörjningskedjor och försörjningssystem. Ständigt utvecklade värdekedjor som står i samklang med cirkulär bioekonomi är ytterligare ett viktigt område.
- **Smart hänsyn i skogen**
 Öka resurserna för ny forskning inom området smart hänsyn som leder till bättre förståelse, liksom kunskapssammanställningar och beslutsstöd. Det behövs fördjupad kunskap för att uppnå största möjliga nytta i avsättningar och andra naturvårdsåtgärder. Ett angeläget forskningsområde är hur avsättningar aktivt kan skötas för att behålla och förstärka befintliga natur-, kultur- och sociala värden.
- **Fossilfri skörd och transport**
 Satsa mer resurser på Fol med inriktning mot omställning till fossilfria, effektiva transporter (både vid skogsbruksåtgärder och godstransporter) för att uppnå uppsatta politiska mål. Skogsbrukets andel av godstransport på väg är betydande (mer än 20 procent), och trots stora ambitioner att frakta gods på järnväg är lastbilen ett oundvikligt trafikslag. Skogsbrukets kostnader för skörd och transport utgör tre fjärdedelar av de totala kostnaderna fram till leverans vid industri.
- **Utveckling och tillämpning av ny teknik**
 Satsa på utveckling och tillämpning av ny teknik. Flera stora teknikskiften ligger runt hörnet, och det krävs ytterligare Fol inom områden som automation och AI/digitalisering. Sammantaget skapar detta stora möjligheter för effektivisering, värdeskapande och förbättrad människa-maskininteraktion. Ett exempel är teknik som möjliggör tidig identifiering av träd med nedsatt vitalitet för tidig upptäckt av skadegörare. Inom skogsnäringen finns särskild anledning att prioritera insatser inom området på grund av konkurrensutsatt industri, stora geografiska avstånd samt Sveriges framskjutna position inom maskintillverkning för off-roadtillämpningar. Skonsam teknik är en förutsättning för hållbar tillgång till skogsråvara.